

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

17.12.2024

Ohje legionelloosiin sairastuneelle

Mikä on legionella?

Legionellat ovat bakteereja, joita esiintyy pieniä määriä makeissa luonnon vesissä ja maaperässä. Legionellabakteerit voivat lisääntyä vesijärjestelmissä ja kulkeutua aerosolien mukana hengitysilmaan. Legionellojen aiheuttamat joukkosairastumiset ovat liittyneet hotellien, sairaaloiden, risteilylaivojen ja yleisötapahtumien vesi- ja ilmastointijärjestelmiin. Legionellalajeja tunnetaan 61 ja seroryhmiä 70. Näistä yleisin on Legionella pneumophila. Legionella voi aiheuttaa ihmiselle infektiotaudin, jota kutsutaan legionelloosiksi.

Miten legionella tarttuu?

Ihminen saa tartunnan hengittäessään legionellabakteereja sisältävää aerosolia. Itämisaika tartunnasta ensioireisiin on 2–10 vrk. Legionella ei tartu ihmisestä toiseen, eikä se tartu myöskään vettä juomalla.

Mitkä ovat legionelloosin oireet?

Taudinkuva voi vaihdella oireettomasta infektiosta vaikeaan keuhkokuumeeseen, jota kutsutaan myös legioonalaistaudiksi. Sairastumista ja vakavan taudin riskiä lisäävät perussairaudet, korkea ikä ja tupakointi. Oireita ovat:

- kuiva yskä
- kuume
- pääsärky
- lihaskipu
- hengenahdistus

Taudinkuvaan voi kuulua myös rinta- ja vatsakipua. Yli neljänneksellä potilaista esiintyy ripulia ja puolella sekavuutta. Joskus legionellat aiheuttavat lyhyen itsestään rajoittuvan kuumetaudin, Pontiac-kuumeen, jonka itämisaika on alle 2 vuorokautta. Pontiac-kuume muistuttaa influenssaa.

Miten legionellan tarttuminen ehkäistään?

Kiinteistöjen vesijärjestelmiin pääsee luonnonveden ja vesilaitosten käsittelemän veden mukana pieniä määriä mikrobeja. Vesijärjestelmässä mikrobit lisääntyvät, jos kasvuolosuhteet ovat niille suotuisat. Legionellan lisääntymistä vesijärjestelmissä voidaan ehkäistä huolehtimalla, että käyttöveden lämpötila on yli 55 astetta ja kylmä talousvesi alle 20-asteista. Lämpimän käyttöveden riittävän korkea lämpötila torjuu legionellan kasvua vesilaitteistoissa. Kaikkia vesipisteitä suositellaan käytettävän säännöllisesti, mieluusti päivittäin. Pitkään käyttämättä olleessa kiinteistöissä tai hanoissa vettä tulee juoksuttaa suoraan viemäriin 1–2 minuutin ajan ennen sen käyttöä. Näin tulee toimia myös vedenjakelukatkosten jälkeen.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

17.12.2024

Tavallisimmin legionellabakteerit leviävät vesijärjestelmissä, mutta myös multa- ja kompostituotteissa saattaa olla legionellabakteereja. Käsitellessä multa- ja kompostituotteita on hyvä noudattaa seuraavia ohjeita:

- Vältä mullan ja kompostin pölyyttämistä hengitysilmaan.
- Suojaa käsissä olevat haavat ja rikkiäinen iho.
- Käytä suojakäsineitä ja pese lopuksi kädet huolellisesti.
- Avaa multapussi siten, että suuaukko on poispäin kasvoista.
- Kostuta multaa tai kompostia tarvittaessa alhaisella vedenpaineella, kuten vesikannun avulla.
- Pese multa- tai kompostimateriaali työvälineistä alhaisella vedenpaineella.
- Säilytä multapussit poissa auringosta, sillä auringossa säilytetyn pussin sisälämpötila 20–40°C on ihanteellinen legionellabakteerien lisääntymiselle.
- Jos pölyämistä ei voida muutoin vähentää, FFP-2 ja FFP-3-tason suojaimet suojaavat altistumiselta. Muista asetella suojain tiiviisti kasvoille.

Miten legionelloosi todetaan?

Legionelloosi todetaan virtsan antigeenitestillä, veren vasta-ainetutkimuksella, hengitystie-eritteiden viljelyllä tai pcr-tutkimuksella.

Miten legionelloosi hoidetaan?

Legionelloosi voidaan hoitaa tavallisia mikrobilääkkeitä, antibiootteja käyttämällä. Vaikeassa oireistossa antibiootteja annetaan ensin sairaalassa suonensisäisesti ja hoitoa voidaan jatkaa suun kautta otettavalla antibioottilääkkeellä.

Miten legionelloosin leviämistä ehkäistään?

Tartunnasta tulee tieto sairaalan Infektioiden torjuntayksikköön, josta hygieniahoitaja on sinuun yhteydessä kartoittaakseen mahdollisen legionellan tartunnanlähteen. Hygieniahoitaja tekee yhteistyötä kotikuntasi terveystarkastajan kanssa, jotta voidaan selvittää legionellapitoisuudet esimerkiksi käyttämässäsi talousvedessä. Tartunnanlähteen selvittämisellä pyritään ehkäisemään muiden henkilöiden sairastumista legionelloosiin.

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä oman alueesi tai keskussairaalan hygieniahoitajaan puh. _____